

Confessario extra confessionem intra unius diei spatium (21); quia tunc adhuc videtur moraliter uniri cum praecedenti iudicio sacramentali. Nam quemadmodum longius spatium non impedit, quominus moraliter uniantur aut dolor, aut confessio, aut etiam impletio satisfactionis cum absolute, ita et de mutatione poenitentiae iudicari potest. Lugo, D. n. 112. — Voit, n. 632.

346. **Resolves.** — 1° Non tenetur poenitens poenitentiam adimplere, quando invalida fuit confessio; quia iudicis sententia sacramentalis nulla fuit, ac proinde nullum adest Sacramentum integrandum: alias vero bis pro iisdem peccatis esset satisfaciendum. Idem dicendum est ob eandem rationem de poenitentia imposita sine absolute. — Collet, — Reuter, et alii communiter. Excipe 1° si poenitentia sit medicinalis, atque adeo necessaria ratione medicinae (22); 2° si poenitens ad eandem confessionem perficiendam pluries accedat, et interim Confessarius, ut saepius fieri solet, poenitentiam aliquam singulis vicibus imponat, quo minor in fine imponenda supersit.

2° Peccat graviter non modo qui poenitentiam omittit, sed et qui omittit eius partem prae integra poenitentia notabilem; vel etiam quae gravis esset in se spectata.

3° Universim ad iudicandum de omissionis gravitate attendendum est, num materia vel circumstantia omissa multum ne, an parum ad praecepti finem conferat, num substantia praecepti impleta sit, etc. Sic praecepti substantiam implet nec peccat, nisi venialiter, qui stans, vel in cubiculo rosarium recitat, quod ex iussu confessarii flexis genibus vel ante imaginem B. Virginis recitari debuisset; secus vero, si poenitens iussus esset, v. gr. expansis brachiis orare; notabilis enim est haec mortificatio, cuius omissio gravis haberi potest.

4° Preces in poenitentiam impositae recitari possunt, etiam dum Missam de praecepto interea quis audit, nisi tamen aliud fuerit a Confessario statutum. — S. Lig. n. 525., contra *paucos*. Possent etiam alternatim cum sociis recitari preces, quae ex Ecclesiae usu, aut fidelium praxi, velut in choro recitari solent, v. gr. Rosarium, etc.

5° Satisfacere nequit poenitens per alterum, nisi tamen id de consensu Confessarii fiat; quia satisfactio est quasi sacramenti huius materia,

(21) Cardinalis De Lugo, cuius sententia hic exponitur, nusquam ad unius diei spatium rem constrinxit. Et si quidem distare commutatio haec a confessione tantum potest, quantum dolor a confessione, aut confessio ab absolute, aut demum ab absolute satisfactio, facile apparet, abs

re mensuram illam unius diei huc interseri. (22) In ista hypothesis necessarium erit opus iniunctum, non quia a Confessario iniunctum, sed quia naturali lege impositum. Ad hoc tamen insuper requiritur, ut opus illud sit medium unicum, quo quis vitare peccatum possit.

et pars integralis (23). Ergo necessario ab ipso poenitente satisfactio ponenda est. Constat etiam ex propositione 15^a ab *Alexandro VII* damnata, quae est huiusmodi: *Poenitens propria auctoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius poenitentiam adimpleat.*

6° Si Confessarius duas Missas eodem die audiendas in poenitentiam imposuerit, illae successive, non autem eodem tempore, videntur audiendae; id enim intendisse Confessarium, rationabiliter praesumimus. — S. Lig. *Hom. apos.* n. 57. — Lacroix, et alii communiter.

7° Poenitens, cui difficilior iniungitur poenitentia, Confessarium moneere debet de impossibilitate aut nimia difficultate eam adimplendi; et si Confessarius non acquiescat, alium adire potest. Si autem poenitentia non appareat adeo gravis, poenitens eam acceptare tenetur, nec potest recedere sine aliqua culpa (24).

8° Si poenitens, accepta poenitentia ab uno Confessario, Confessionem iteret apud alium, ut mitiorem poenitentiam sortiatur, vel etiam alia de causa; a priori poenitentia minime liberatur, nisi mentionem de praecedenti confessione et accepta poenitentia faciat; ratio, quia ad commutandam poenitentiam ex parte Confessarii requiritur positivus voluntatis actus, quo prior obligatio revocetur. — *Ita communiter* Lugo, Lacroix, etc.

APPENDIX

DE POENITENTIS UTILIUS IMPONENDIS

I. *Opera pietatis.*

347. — 1° Orationes vocales, Pater, Ave, Credo, Litaniae B. Virg., Rosarium, sive eius tertia pars; preces matutinae et vespertinae.

2° Orationes mentales (discrete), pro capacitate poenitentis; pro rudibus, cogitatio aliqua de inferno, de morte, de passione Christi, mane aut vespere, v. gr. per tempus unius Ave.

3° Actus Fidei, Spei, Charitatis, contritionis, fiduciae in Deum, conformitatis divinae voluntati, propositi non peccandi..., toties (25)..., v. gr. mane, vespere, praesertim in tentationibus vel animi deiectione.

(23) Si hoc fit ex Confessarii consensu, opus iniunctum seu satisfactionem, atque adeo partem sacramenti integram habes in cura, qua poenitens alium ad quidpiam praestandum movet. Propositio autem damnata, quae in textu subiicitur, eum ferit, qui *propria auctoritate*, non autem qui auctore confessario alium sibi substituat.

(24) Aderit nimirum saltem acediae vitium.

(25) Haec, aliaque eiusmodi potius quam obligationis cuiuspiam, videntur materia consilii; nam facile oblivioni traduntur, et consequenter anxietatibus dant locum. Hoc ipsum etiam de iis, quae numero sequenti A. proponit, dicendum est.

4° Oblatio suimetipsius Deo summo mane, signum crucis, variae aspirationes seu orationes iaculatoriae ad Christum, ad Cor Iesu ad B. Virginem, ad Angelum Custodem. (Ordinarie non sunt multiplicandae).

5° Exercitium Viae Crucis, praesertim quando fit in communi: preces novendiales in honorem B. V. vel alicuius Sancti.

6° Auditio concionum, catechismi, assistentia Officii Ecclesiae, v. gr. Missae solenni, Vesperis, etc. vel exercitiis spiritualibus, aut pio exercitio Mensis Mariani, vel aliis huiusmodi, saltem aliquoties.

7° Examen generale conscientiae vespere, saltem per breve tempus; item examen particulare circa talem defectum, vel talem pravam consuetudinem ex firmo emendationis proposito (26).

8° Visitatio Ecclesiae vel Altaris cuiuslibet, vel alicuius in particulari ad aliquid ibi orandum, aut petendam gratiam non amplius peccandi.

9° Lectio pia, v. gr. per quadrantem die Dominica, vel unum aut alterum caput, v. gr. Imitationis Christi, Vitae Sanctorum, vel alterius pii libri, etc.

10° Frequentatio Sacramentorum, tali die, vel tali tempore, aut tot vicibus. Hic caute agat Confessarius, nec imponat obligationem iis, qui raro confitentur, ut semel vel bis in mense accedant ad tribunal poenitentiae per annum: sed hoc non iniungat nisi una, et forte altera vice, et solis poenitentibus id libenter acceptantibus (27).

II. Opera mortificationis.

1° Ieiunium, vel integrum iuxta leges Ecclesiae, vel partiale iuxta vires physicas ac morales poenitentis. Non tamen imponenda est huiusmodi poenitentia nisi raro, et iis solum, qui eam libenter accepturi sunt.

2° Subtractio aliqua cibi, quae corporis sanitati, aut officiis seu laboribus poenitentis nullo modo nocere possit, v. gr. dimidia pars ientaculi soliti die Veneris aut Sabbati aut in vigilia festi alicuius, etc.

3° Abstinencia a vino vel liquore inebriante, tali die, tali tempore, aut non excedere certam quantitatem.

4° Subtractio aliqua somni ordinarii praesertim surgendo maturius mane, aut hora determinata in pigritiae medelam aut etiam ad tentationes impuras praecavendas.

5° Orare genibus flexis, aut brachiis in modum crucis extensis (28), deosculari terram humilitatis causa, breves peregrinationes instituere.

(26) Haec fere nimis difficilia sunt et exquisita, nisi forte cum personis agatur huic vel illi exercitio iam assuetis.

(27) Adde: et prudentem spem de fu-

tura propositi executione praebentibus.

(28) At brevis eiusmodi oratio sit, oportet, nempe ne sanitati noceat.

6° Offerre Deo aliquoties aegritudines, morbos, aut alias occurrentes vitae aerumnas, patienter eas ferendo (29).

7° Privari aliquando recreatione etiam honesta, v. gr. deambulatione (30), reprimere nimiam curiositatem in auditu, in visu; non sistere tandium ad domus ianuam aut fenestras. Hoc praesertim convenit puellis vanitati praeter modum addictis.

8° Castigare corpus moderate, discreta maceratione, aliqua flagellatione, situ incommodo. — (Sed haec rarissime iniungenda (31); imo eum magna discretione permittenda).

III. Poenitentiae medicinales.

348. — Cum generatim loquendo contraria contrariis curentur, iniungi, aut tantum suaderi poterunt sequentes poenitentiae, cum discretione tamen, attenta praesertim qualitate, et bono maiori poenitentium.

1° Poenitentibus raro et male orantibus, imponantur preces breves, mane aut vespere, per hebdomadam circiter, persolvendae. — Tepidis lectiones piae, vel orationes iaculatoriae aliquoties in die faciendae, paucae tamen, et ad paucos dies, ne oblivione omittantur, aut poenitentem contorqueant. — Tentatis contra Fidem et Spem, actus Fidei, Spei, fiducia, vel recitatio Symboli Apostolorum, etc.

(29) Etiam ista sunt potius materia consilii et adhortationis. Postrema autem particula prorsus minus prudenter iniungitur, quia suppeditat occasionem multipliciter peccandi; insuper, hoc etiam seposito, nimis obscurum et incertum manebit, quousque se porrigat haec obligatio, et quae certa ipsius materia existat.

(30) Dic potius theatri, aut alterius spectaculi solatio. Nam deambulatio non modo honesta est, sed utilis sanitati.

(31) Inter ea, quae rarissime iniungi oportet, Card. De Lugo recenset etiam abstinentiam a sumenda SS. Eucharistia, insuper addens, tunc solum id consentaneum esse, cum propter defectum reverentiae et dispositionis praestat quempiam ab ipsa removeri. Ita ille: *Ostendimus, frequentem usum Communionis non esse rem ita determinate bonam, ut non possit aliquando et in aliquibus circumstantiis melius esse abstinere,*

quam accedere, etiamsi non sit conscientia peccati mortalis... Cum ergo Confessarius possit praecipere opera honesta et virtutum in poenitentiam; non videtur dubium, in genere et de possibili loquendo, quod possit aliquando praecipere poenitenti, ut abstineat a Communione tali die; quando scilicet constat, melius esse tunc abstinere, quam accedere; quod ex statu poenitentis et defectu reverentiae et dispositionis colligi prudenter potest. Dum tamen illa omissio Communionis non sit occasio aliis iudicandi, quod a Confessario fuerit in poenitentiam imposita, ne forte hac via cogatur poenitens suam confessionem manifestare. Regulariter tamen non expedit, talem poenitentiam imponere, licet in casu rarissimo negandum non sit, quod possit utiliter imponi.

2° Blasphemis reverentia externa in Deum, in Crucem....., v. gr. deosculari reverenter Crucifixum, vel imagines sacras, aut dicere devote: *Sit nomen Domini benedictum. Laudetur Iesus Christus.*

3° Amatoribus mundi eiusque pomparum, meditatio aliqua de vanitate rerum mundanarum, v. gr. dum mane surgunt, aut cubile petunt, vel renovatio sponsionum in Baptismo factarum.

4° Illis, qui saepe Missam omittunt, aliqua Missa supererogatoria audienda, v. gr. duplex die Dominica, aut una die feriali, vel visitatio aliqua sanctissimi Sacramenti pluries facienda, etc.

5° Servantibus odium opera aliqua charitatis in proximum, v. gr. inimicum salutare, aut alloqui (prudenter tamen); oratio et actus charitatis pro proximo in genere, et etiam specialiter pro inimicis; recitatio Orationis Dominicae pro iisdem, praesertim horum verborum: *Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.*

6° Libidinis aliqua mortificatio, aut commoditatum subtractio, praesertim fuga occasionum (32), oratio, Sacramentorum frequentatio, firmi propositi frequens renovatio, novissimorum memoria, etc.

7° Furibus et avaris eleemosyna aliqua iuxta eorum facultates, etiamsi as unicus aliquoties in pauperes vel in Ecclesiam erogandus esset. Nunquam autem imponendae sunt graves eleemosynae, nisi libenter acceptentur.

8° Superbis officia quaedam humilitatis, v. gr. deosculari terram, visitare pauperes, vel ipsis benigne subvenire, eos humaniter tractare, vel elicere varios actus humilitatis, v. gr. dicere cum publicano: *Domine, propitius esto mihi peccatori.*

9° Gulosis et ebriosis subtractio aliqua ciborum, abstinencia a cibo et potu extra consuetas refectiones, vel abstinencia a vino tali die, aut prohibitio ne in refectionibus talis vini quantitas excedatur, etc.

Adde etiam opera mortificationis quae in §. praecedente indicata sunt.

(32) Intellige de occasionibus saltem paullo remotis; nam *proximas* ius naturae cavendas praecipit.

PARS TERTIA
DE MINISTRO POENITENTIAE.

Agendum 1° de potestate Ministri; 2° de eius officio.

CAPUT I.

DE POTESTATE MINISTRI.

Quam miranda est Sacerdotis, non ad altare solum litantis, sed etiam in Poenitentiae tribunali sedentis potestas! Nulla sane est in terris praestantior dignitas, nullum sublimius ministerium, nullus gradus illo eminentior, cui tribuitur peccata dimittendi facultas. *Quis est hic, qui etiam peccata dimittit?* clamabant infideles Iudaei, *Luc. 7. 49.* Et iterum: *Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus?* *Luc. 5. 12.* — Et homo nunc etiam peccata dimittit, et quidem potestate propria, licet divinitus accepta! Non enim sacerdos nudum exercet ministerium, ut Tridentina Synodus definivit; sed Christi ipsius personam gerit, dum tribunal erigit, et sententiam absolutionis pronuntiat: *Dedit nobis ministerium reconciliationis!* *2. Cor. 5. 18.*

349. — Tria requiruntur ad potestatem adaequatam Ministri Poenitentiae, scilicet 1° potestas Ordinis; 2° potestas iurisdictionis; 3° approbatio.

I. Requiritur potestas *Ordinis*, idest quae Ministro competit vi ordinationis, et est characteri sacerdotali intrinsece annexa. Ratio est, quia solis Sacerdotibus dictum est a Christo: *Accipite Spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* *Ioann. 20. 22.* — Constat aliunde multiplice Ecclesiae definitione.

II. Requiritur potestas *iurisdictionis*, idest potestas, qua Sacerdos ut iudex potest in aliquos utpote subditos suos ferre sententiam. Constat ex *Tridentino*, sess. 14. c. 7.

III. Requiritur *approbatio* ad confessiones tum *licite* tum *valide* excipiendas, seu publicum iudicium de idoneitate Sacerdotis ad confessiones excipiendas. — *Trident. sess. 23. c. 15. de Reformat.*

Agendum 1° de approbatione; 2° de iurisdictione; 3° de reservatione casuum.

ARTICULUS I. — DE APPROBATIONE.

Approbatio defini potest: *Iuridicum Praelati iudicium de idoneitate Sacerdotis ad audiendas confessiones.*

Hinc ad concedendam approbationem non requiritur essentialiter examen: iudicium enim prudens de idoneitate etiam sine examine haberi potest, quando de hoc aliunde constet.